

ORTADOĞU GÜNDEMİ

9-15 Mayıs 2022

2022

■ SURİYE GÜNDEMİ

• Uluslararası Gündemde Suriye

ABD'nin BM Büyükelçisi Linda Thomas-Greenfield, Suriye halkını desteklemek için düzenlenen 6. Brüksel Konferansı'nda 800 milyon dolardan fazla yeni insani yardım sağlanacağını açıkladı. Greenfield, Suriye'ye yapılacak yardımın hiçbir şekilde Ukrayna'da yaptıklarından etkilenmeyeceğine dair söz verdi. Babülhava Sınır Kapısı'nın açık kalması çağrısında bulunan Greenfield, aynı zamanda Suriye'ye erişimin genişletilmesi gerektiğine dikkat çekti.¹ AB dış politika sorumlusu Josep Borrell, bu yıl için fazladan 1 milyar euro (1,06 milyar dolar) destek sözü verdi. Milyonlarca insanın hayatının Türkiye'den gelecek sınır ötesi yardımlara bağlı olduğunu belirten Borrell, AB'nin insani yardım tedarikini güvence altına almak adına Ankara ve diğer aktörlerle çalışacağına değindi.² Konferansta 2022 yılı için toplamda 4,3 milyar dolar ve 2023 ve sonrası için 2,4 milyar dolar taahhüt edildi.³

• Suriye Rejimi

Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad 8 Mayıs Pazar günü Tahran'a kısa bir ziyarette bulundu. İran'ın dinî lideri Ali Hamaney ve Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ile görüşen Esad, "İran ile Suriye arasındaki stratejik bağların İsrail'in bölgedeki hâkimiyetini engellediğini" söyledi. Hamaney, Suriye'nin itibarının eskinden daha büyük olduğuna değindi. Reisi ise İran hükûmetinin önceliğinin Suriye ile stratejik bağları güçlendirmek olduğunu söyledi.⁴

11 Mayıs Çarşamba sabahı İsrail füzeleri Suriye'nin güneyindeki Kuneytra vilayetini hedef aldı. Suriye devlet medyası saldırıda can kaybı olmadığını bildirdi. SANA tarafından "İsrail saldırıganlığı" olarak nitelendirilen saldırıda sadece fiziksel hasar oluştu.⁵

• Fırat'ın Doğusu

ABD yönetimi, Suriye'de SDG ismini kullanan YPG terör örgütünün işgali altındaki bölgelere ilişkin tarım ve inşaat gibi alanlara yönelik yaptırım muafiyeti getirdi. ABD Hazine Bakanlığı Yabancı Varlıklar Ofisinden (OFAC) yapılan yazılı açıklamada, Amerikan firmalarının, YPG'nin işgali altındaki Suriye'nin kuzeydoğu ve kuzeybatısında bulunan bölgelere Suriye yaptırımlarına takılmadan artık yatırım yapabileceği duyuruldu. OFAC'ın açıklamasına göre söz konusu bölgelere tarım, telekomünikasyon, ulaştırma, inşaat ve üretim gibi alanlarda yapılacak yatırımların yaptırımlardan muaf tutulacağı kaydedildi. Öte yandan, muafiyet lisanslarının petrol ticaretini kapsamayacağını ve söz konusu yatırımların hiçbirinde Suriye rejimiyle herhangi bir işlemin gerçekleştirilemeyeceğinin altı çizildi. Açıklamada yatırım lisanslarının coğra-

1 <https://edition.cnn.com/2022/05/10/politics/us-assistance-syria/index.html>

2 <https://www.aa.com.tr/en/europe/eu-pledges-extra-106b-in-support-for-syrian-people-for-2022/2583592>

3 <https://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/11052022>

4 <https://www.dw.com/en/syrias-bashar-assad-pays-rare-visit-to-ally-iran/a-61725309>

5 <https://www.aljazeera.com/news/2022/5/11/israeli-aggression-airstrike-in-southern-syria>

fi sınırlarına ilişkin “Suriye’nin kuzeydoğusunda ve kuzeybatısında rejimin kontrol etmediği alanlar” şeklinde genel bir ifade kullanılması dikkat çekti.⁶

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, ABD’nin, Suriye’nin kuzeydoğusuna yapılacak yatırımları yaptırımların dışında tutma kararını eleştirdi. İdlib bölgesinin de yaptırımlardan muaf tutulmasını isteyen Çavuşoğlu, “Uluslararası toplumun en fazla destek vermesi gereken yer İdlib. Çünkü orada yerinden edilen insanlar var. Bu bölgeye destek vermenin önünü açacak esnekliği gösteriyorlar mı, hayır. Niye burası dışarıda tutuluyor? Suriye’de 500 bin civarında Suriyeli, terörden arındırdığımız bölgelere yerleşti. PKK’yı YPG’yi meşrulaştırma çabası görüyoruz. Bu, kimseyle istişare etmeden belli saiklerle alınmış bir karardır” ifadelerini kullandı.⁷

Yerel kaynaklardan edinilen bilgiye göre, Suriye’de terör örgütü YPG’ye destek veren ABD Ordusu, sabah saatlerinde Irak-Suriye sınırındaki el-Velid kapısından toplam 70 tırılık yeni askerî sevkiyat gerçekleştirdi. Haseke, Rakka ve Deyrizor vilayetlerinde ABD güçlerine ait üs ve askerî noktalara giden askerî konvoylarda çok sayıda zırhlı araç, üstü kapalı tırlar, mühimmat ve lojistik malzeme taşıyan tırlar yer aldı.⁸

Türk Silahlı Kuvvetlerine (TSK) ait SİHA’ların Suriye’nin kuzeyinde bulunan Kobani kentinde bir aracı ve evi hedef aldığı bildirildi. YPG militanlarına yönelik gerçekleştirilen saldırıların ilkinin kentin güneyindeki Halep yolu çevresi, ikincisinin ise Kobani kent merkezinde yapıldığı kaydedildi. Saldırılarda can kaybı olup olmadığı konusunda henüz herhangi bir bilgi elde edilemedi.⁹

• Güney Suriye

Suriye’nin güneyinde bulunan Süveyda vilayetinde Beşar Esad rejimine bağlı güvenlik güçlerinin 20 sivil alıkoymasını protesto etmek için toplanan halk, lastik yakarak kent merkezindeki bazı yolları kapattı. Süveyda kent merkezinde akşam saatlerinde tansiyonun yükseldiği ifade edilen bir haberde, birçok noktada toplanan öfkeli halkın, sivillerin serbest kalması için protesto düzenlediği bildirildi. Dürzi nüfusun çoğunlukla yaşadığı kentte halkın ileri gelenlerinden bazı heyetlerin, tansiyonun son bulması ve alıkonulanların serbest kalması için rejim güçleriyle görüşmeler yaptığı kaydedildi.¹⁰

Suriye’deki Beşar Esad rejimi, ülkenin güneyinde bulunan ve rejim ordusunun yanı sıra İran destekli yabancı terörist gruplara ait askerî noktaların bulunduğu bilinen Kuneytra vilayetine, İsrail tarafından roket saldırısı gerçekleştirildiğini kaydetti. Saldırıda maddi zarar meydana geldiği ifade edildi.¹¹

6 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abdden-suriyede-ypg-pkknin-iscali-altindaki-bolgelere-yaptirim-muafiyeti/2586519>

7 <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/turkey/130520226>

8 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-ordusundan-suriyedeki-uslerine-takviye/2587083>

9 <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/110520223>

10 <https://turkish.aawsat.com/home/article/3634031/suriyenin-sueyda-ilinde-rejimin-sivilleri-alikoymasi-lastik-yakilarak-protesto>

11 <https://turkish.aawsat.com/home/article/3640186/israilin-suriyeye-roket-saldirisi-duzenledi-iiddia-edildi>

• İdlib ve Harekât Bölgeleri

Suriye'deki iç savaştan dolayı milyonlarca sivile ev sahipliği yapan Türkiye'nin, Suriye topraklarında uluslararası yardım kuruluşları ve Türk STK'ların finansmanı ile başlattığı briket ev projesi hız kazandı. Proje kapsamında Suriye'nin kuzeyinde yer alan İdlib ile Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekâtları bölgelerinde briket evler inşa edilmeye başlandı. Briket ev projesi, Türkiye'nin desteğiyle kurulan yerel meclisler öncülüğünde, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) koordinasyonunda yapılmaya devam etti. Yatay ve dikey olarak inşa edilen evler, 1+1 ve 2+1 olarak tasarlandı. Toplu konut projeleri olarak yapılan briket evlerin güvenli bölgelerde yeni kentler olarak gün yüzüne çıkacağı belirtildi. Bu kentlerde okul, hastane, oyun parkları ve camilerin de bulunacağı aktarıldı.¹²

Terör örgütünün 1 askeri şehit ettiği, 3 asker ile 1 kadını yaraladığı Karkamış merkezi ile hudut karakoluna yönelik saldırısının ardından Mehmetçigin başlattığı operasyonun detayları ortaya çıktı. Söz konusu saldırıların ardından Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından meşru müdafaa kapsamında hemen cezalandırma atışları gerçekleştirildi. Kara Kuvvetleri Komutanlığına ait ateş destek vasıtaları Fırat'ın doğusundaki ve batısındaki teröristlere ait hedefleri yoğun ateş altına aldı. SİHA'ların yanı sıra Fırtına obüslerinin de yer aldığı ateş destek vasıtalarının teröristlere ait sığınak ve barınakları hedef aldığı atışların sonunda toplam 52 terörist etkisiz hâle getirildi. Teröristlere ait sığınak, barınak ve mevzilerin bulunduğu 60'a yakın hedef tahrip edildi. Terör hedeflerine yönelik atışların devam ettiği belirtildi.¹³

■ IRAK GÜNDEMİ

• Siyaset

Sadr Hareketinin lideri Mukteda es-Sadr, Sadr Hareketi de dâhil olmak üzere Irak'taki siyasi oluşumların hükûmet kurmadaki başarısızlığının ardından geçici olarak muhalefete yöneleceğini duyurdu.¹⁴

Irak Parlamentosu, İsrail ile ilişkilerin normalleştirilmesini yasaklayan yasa tasarısını onayladı. Buna göre İsrail ile diyalog girişiminde bulunanlar idam cezasına çarptırılacak. Kararda İsrail ile Irak içinde veya dışında, bireysel ve toplu düzeyde resmî veya gayriresmî her türlü ilişkinin ölüm veya müebbet hapisle cezalandırılacağı belirtildi. 7 maddelik yasa tasarısı 183 milletvekilinin "evet" oyuyla kabul edildi.¹⁵

Birleşmiş Milletler Irak Yardım Misyonu (UNAMI) yaptığı açıklamada 17 Mayıs 2022 Salı günü BM Güvenlik Konseyinin Irak'taki gelişmelere ilişkin oturum düzenleyeceğini belirtti. Otu-

12 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/suriye-nin-kuzeyindeki-bolgelerde-briket-evler-insa-ediliyor/2584577>

13 <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/mehmetcigin-suriyenin-kuzeyindeki-teror-hedeflerine-cezalandirma-atislari-suruyor-/2587287>

14 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Al-Sadr-announces-a-temporary-move-to-opposition>

15 <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/iraq/110520221>

rumda BM Genel Sekreteri Özel Temsilcisi Jeanine Hennis Plasschaert'ın da brifing vermesi bekleniyor.¹⁶

• Güvenlik

İran Devrim Muhafızları Ordusunun, Erbil'in Soran ilçesine bağlı Sidekan'da sınır bölgelerini topçu ateşine tuttuğu bildirildi. Aynı saatlerde İran'a ait SİHA'ların (Silahlı İnsansız Hava Aracı) Similan'da Rost Vadisi'ni bombaladığı belirtildi.¹⁷

IKBY Peşmerge Bakanlığı Enformasyon ve Ulusal Bilinç Birimi Müdürü Osman Muhammed, CENTCOM'un daveti üzerine Peşmerge ve Irak Ordusu ortak heyetinin 14 Mayıs'ta ABD'ye gittiğini belirtti. Açıklamada heyetin 5 Güvenlik Medya Ağı üyesinden oluştuğu belirtildi.¹⁸

Irak Ortak Operasyonlar Komutanlığı Sözcüsü Tümgeneral Tahsin Hafeci, terör örgütü IŞİD'e karşı Peşmerge güçleri ile aralarında iş birliği ve koordinasyonun olduğunu dile getirerek Sincar'da hiçbir gücün kendisini dayatmasına izin vermeyeceklerini ve bölgede güvenliğini sağlandığını, halkın evlerine dönebileceğini söyledi.¹⁹

10 Mayıs 2022'de Bağdat'ta yapılan komuta değişikliği töreninin ardından İtalyan Tümgeneral Giovanni Iannucci, NATO Irak Misyonunun komutasını devraldı. Böylece Iannucci, 6 Mayıs 2021'den beri komutayı sürdüren Danimarkalı Korgeneral Michael Lollesgaard'ın yerini almış oldu.²⁰

Irak Ordusu 144. Tugay Komutan Yardımcısı Muhammed Çevri, Peşmerge güçleri, Süleymaniye Anti Terör Güçleri ve Irak Ordusunun IŞİD'e ait sığınaklara yönelik ortak bir operasyon yaptığını belirtti. Operasyonun Kerkük'te icra edildiği belirtildi.²¹

Irak Başbakanı ve Silahlı Güçler Genel Komutanı Mustafa Kazımî'nin, güvenlik ve istihbarat kurumlarında büyük yetki değişikliklerine imza atacağı belirtiliyor. Kazımî gerçekleşen güvenlik toplantısı sonrasında bazı güvenlik, askerî ve istihbarat kurumlarında yetkilileri değiştirme kararı aldı.²²

Irak Savunma Bakanlığı, gelişmiş silahlar ithal edebilmek için ABD ve Fransa ile bir dizi anlaşma imzaladı. Irak Savunma Bakanlığı, Fransa ve ABD ile son dönemde etkisini kanıtlamış ve IŞİD'e karşı çatışmalarda etkinliğini göstermiş gelişmiş silahlar ithal etmek için anlaşmalar imzaladı. Silahlar konusunda detay verilmese de uzun menzilli topların anlaşmaya dâhil olduğu belirtildi.²³

¹⁶ <https://ina.iq/eng/19443-un-security-council-will-hold-a-session-concerning-iraq-next-tuesday.html>

¹⁷ <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/110520221>

¹⁸ <https://www.basnews.com/tr/babat/754691>

¹⁹ <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/14052022n>

²⁰ https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_195106.htm

²¹ <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/120520221>

²² <https://www.basnews.com/tr/babat/754141>

²³ <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2022/05/08/Iraq-signs-contracts-with-US-France-to-import-advanced-weapons-State-news-agency>

Irak'ın Kasidiye vilayetinin merkezi Divaniye'de ABD lojistik konvoylarının hedef aldığı bildirildi. Yakın zamanda Dikar ve Anbar'da konvoyların saldırıya uğradığı belirtilmişti.²⁴

IKBY hükûmetinden yapılan yazılı açıklamada, "Kerkük'te Kuzey Petrol Şirketine (NOIC) ait çok sayıda petrol kuyusuna silahlı kuvvetlerin desteğiyle el konulduğu yönündeki iddiaların" reddedildiği belirtildi. NOIC 14 Mayıs tarihli açıklamasında, IKBY hükûmetine bağlı güçlerinin Bay Hasan petrol sahasındaki Hurmal, Avana, Safya ve Kormor petrol kuyularını ele geçirdiğini belirtmişti.²⁵

• Ekonomi

Irak'ın Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütündeki (OPEC) temsilcisi Muhammed Sadun, Irak'ın petrol üretiminin temmuz ayında günde 4,5 milyon varile ulaşacağını açıkladı. Sadun, ağustos ve eylül aylarında 50 bin varillik artış olacağını da belirterek OPEC'in temmuz ayından itibaren yapılacak artışları onayladığını ifade etti.²⁶

Parlamento Finans Komitesi üyesi Halil Doski, Gıda Güvenliği ve Kalkınma için Acil Destek Yasası taslağıyla ilgili müzakerelerin tamamlanmak üzere olduğunu ve oylamanın yakında yapılacağını duyurdu. Gıda güvenliğinin sağlanması için su kaynaklarının ve ticaret projelerinin Irak hükûmetine bağlı çeşitli bakanlıklar tarafından destekleneceği belirtiliyor.²⁷

• Sağlık ve Sosyal Hayat

Irak Ulusal Güvenlik Danışmanı Kasım el-Araci, Suriye'nin kuzeyinde IŞİD ile bağlantısı olan kişilerin tutulduğu el-Hol Kampı'nın kapatılması gerektiğini belirtti. İtalyan Tümgeneral Giovanni Iannucci'nin NATO Irak Misyonunun komutasını devralmasının ardından generali Bağdat'ta kabul eden Araci, Irak'ın güvenlik ve istikrarının sağlanmasına vurgu yaptı.²⁸ Araci son dönemde yaptığı açıklamalarla bahsi geçen kampın kapatılmasına ve kampta tutulanların rehabilitasyonunun yapılmasına dikkat çekiyor.

Irak Çevre Bakanı Casim Felahi, son günlerdeki toz fırtınalarının dış kaynaklı olduğunu belirterek, toz fırtınaları ve küresel ısınmanın etkileriyle ilgili daha önce uyarılarda bulunduklarını ifade etti. Felahi, Irak'taki 4 bölgenin 2022 yılında dünyanın en sıcak 10 bölgesi arasına gireceğini ve hava sıcaklığının 50 derecenin üzerine çıkmasını beklediklerini açıkladı. Irak Meteoroloji Müdürlüğü ise Irak'taki tozlu gün sayısının 300'ün üzerine çıkacağını tahmin ediyor.²⁹

24 <https://en.mehrnews.com/news/186795/3-US-military-convoys-targeted-in-Iraq>

25 <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/140520228>

26 <https://www.iraqnews.com/iraq/opec-agrees-to-increase-iraqs-quota-to-4-5-million-barrels-per-day/>

27 <https://ina.iq/eng/19368-mp-voting-on-support-emergency-for-food-security-and-development-law-next-week.html>

28 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Al-Araji-stresses-the-need-to-close-al-Hol-camp-file>

29 <https://www.basnews.com/tr/babat/753908>

Irak Sağlık Bakanlığı, ülkeyi etkisi altına alan toz fırtınası nedeniyle 2 bin kişinin boğulma tehlikesi yaşadığını belirtti. Bakanlık Sözcüsü Seyfi Bedir, yaşlılara ve kalp, akciğer hastalığı olanlara dışarı çıkmama çağrısı yaptı.³⁰

■ TÜRKMEN GÜNDEMİ

• Siyaset

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Hasan Turan, Kurtuluş ve Kalkınma Cephesi Başkanı Usame Nuceyfi ile görüştü. Turan, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, görüşmede, Irak ve Kerkük'teki siyasi konular, anayasal kazanımlar ve Irak siyasetini sarsan çıkmazın sona erdirilmesini ele aldıklarını belirtti. İki taraf anayasal yolları etkileyen, projeleri kısıtlayan ve vatandaşlara hizmet sunulmasını engelleyen siyasi sorunların çözülmesi gerektiğine vurgu yaptı.³¹

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Hasan Turan, Azerbaycan'ın Bağdat Büyükelçiliği Maslahatgüzarı Nasir Mammadov'u ziyaret etti. Ziyarette, Irak ve Azerbaycan arasındaki ikili ilişkiler, vize kolaylığı ve Türkmenleri ilgilendiren kültürel konular ele alındı. Turan ziyarette, ITC'nin Irak'taki diplomatik misyonlarla yakın ilişkiler kurma konusundaki istekliliğini ifade etti. Turan ziyarette Türkmen akademisyen Suphi Saatçi tarafından yapılan Fuzuli'nin mezarının maketini takdim etti. Görüşmeye ITC Bağdat İl Başkanı Gülşen Celal de eşlik etti.³²

Türkiye Maarif Vakfı Irak Temsilcisi Ahmet Zeki Olaş başkanlığında bir heyet, Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Hasan Turan ile görüştü. Görüşmede Irak'ta Maarif Vakfının eğitim alanında gerçekleştirdiği ve gelecek dönemde planlanan projeler ele alındı.³³

Irak Parlamentosu Türkmen Kitleleri Başkanı Erşat Salihi, Fetih Koalisyonu Lideri Hadi el-Amiri ile görüştü. Görüşmede, trafik kazasında hayatını kaybeden Bedir Örgütü Genel Sekreter Yardımcısı Abdulkerim Yunus el-Ensari'nin vefatı nedeniyle başsağlığı dileklerinde bulundu. Salihi ayrıca, hükûmetin kurulmasındaki gelişmeleri ve Irak halkının isteklerini gerçekleştirebilecek güçlü bir ulusal hükûmetin kurulması konuları da ele aldı. Görüşmede, Fetih Koalisyonu Kerkük Milletvekili Garip Asker ve Irak Parlamentosu Başkan Danışmanı Nurettin Kaplan da hazır bulundu.³⁴

• Güvenlik

Irak güvenlik kaynaklarından yapılan açıklamada, terör örgütü IŞİD militanlarının Selahaddin vilayetine bağlı Tuzhurmatu ilçesine saldırı düzenlediği belirtildi. Saldırıya ilişkin yapılan

30 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Iraqi-MoH-records-2000-cases-of-suffocation-due-to-dust-storm>

31 https://www.tebaajansi.com/irak/itc-baskani-turan-ile-nuceyfi-gorustu-h294265.html?fbclid=IwAR37SAXEgp5iRtahKv9x6tJOHz3KrHsFyKjmqLun0M_kq5MaHlkufuzqzmY

32 <https://www.facebook.com/photo/?fbid=532854291741551&set=pb.100050509538694.-2207520000..>

33 <https://www.tebaajansi.com/irak/turkiye-maarif-vakfindan-itcy-ziyaret-h294236.html>

34 <https://almawrid.news/contents/view/details?id=49680>

açıklamada, Irak Federal güçlerine bağlı Terörle Mücadele Birimi tarafından kurulan kontrol noktasına terör örgütü IŞİD tarafından saldırı yapıldığı ve saldırıya karşılık veren güvenlik güçleri herhangi bir can kaybının olmadığı açıklandı.³⁵

Irak Haber Ajansından yapılan açıklamada, Kerkük vilayetinin kuzeyinde yer alan Grav Dağı'nda konuşlu terör örgütü IŞİD'e yönelik operasyon düzenlendiği belirtildi. Düzenlenen operasyonla ilgili yapılan açıklamada, 1 sığınagın imha edildiği ve sığınakta bulunan 9 teröristin öldürüldüğü açıklandı.³⁶

Kerkük Polis Müdürlüğünden yapılan açıklamada, Kerkük'te uyuşturucu tacirlerine yönelik operasyon düzenlendiği belirtildi. Düzenlenen operasyon ile ilgili yapılan açıklamada, alınan istihbari bilgileri değerlendirerek Kerkük'ün merkezinde yer alan bir adrese polis güçleri tarafından baskın düzenlendiği ve adreste uyuşturucu madde, imalatında kullanılan çok sayıda malzemenin ele geçirildiği ve 7 kişinin de yakalandığı açıklandı.³⁷

Irak güvenlik kaynaklarından yapılan açıklamada, Kerkük'ün Havice ilçesine bağlı Şammit köyünde varlık gösteren terör örgütü IŞİD'e yönelik operasyon düzenlendiği belirtildi. Düzenlenen operasyona ilişkin yapılan açıklamada, örgüte muhbirlik yapan 2'si kadın 1'i erkek toplam 3 IŞİD üyesinin yakalandığı açıklandı.³⁸

Haşdi Şaabi Heyeti Başkanı Falih Feyyad başkanlığında bir heyet Kerkük'ü ziyaret etti. Kerkük'e bağlı Beşir köyünün terör örgütü IŞİD'ten kurtuluşunun 6. yıl dönümü münasebetiyle düzenlenen etkinlikte konuşma yapan Feyyad, "Beşirli, eski rejim tarafından da çok mezalimler gördüğü gibi 2014 yılında da terör örgütü IŞİD tarafından da zulme uğramıştır" ifadelerinde bulundu.³⁹

Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) Terörle Mücadele Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada, Selahaddin vilayetine bağlı Tuzhurmatu ve Kifri ilçesinde varlık gösteren terör örgütü IŞİD'e yönelik operasyon düzenlendiği belirtildi. Düzenlenen operasyona ilişkin yapılan açıklamada, Irak Federal Güçleri'nin de katıldığı operasyonda IŞİD militanları tarafından kullanılan çok sayıda sığınagın imha edildiği açıklandı.⁴⁰

Irak Federal Güçleri'ne bağlı Terörle Mücadele Birimi Kerkük'ün güneyinde yer alan Zıgaytun Vadisi'nde konuşlu terör örgütü IŞİD'e yönelik operasyon düzenlendiği belirtildi. Düzenlenen operasyona ilişkin yapılan açıklamada, 1 teröristin öldüğü, 1 teröristin de yakalandığı ifade edildi.⁴¹

35 <https://kirkuktv.net/AR/Details/5992>

36 <http://www.sana.sy/?p=1645442>

37 <https://www.tebaajansi.com/irak/kerkuk-te-uyusturucu-operasyonu7-kisi-yakalandi-h294242.html>

38 <https://earthiq.news/archives/79346>

39 <https://almawrid.news/contents/view/details?id=49559>

40 <https://shafaq.com/ar/الارهابيين-الارهابيين-محوري-كفري-وخورماتو-من-الارهابيين>

41 <https://baghdadtoday.news/news/188703/جهاز-مكافحة-الارهاب-يقتل>

Irak Güvenlik Medya Ağından yapılan açıklamada, Kerkük'ün güneyinde varlık gösteren terör örgütü IŞİD'e yönelik operasyon düzenlendiği belirtildi. Düzenlenen operasyona ilişkin yapılan açıklamada, Kerkük'e bağlı Dakuk ilçesi ile Reşad nahiyesi arasında teröristlerce kullanılan çok sayıda sığınacağın imha edildiği ve 2 teröristin de hayatını kaybettiği açıklandı.⁴²

• Sağlık ve Sosyal Hayat

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Kerkük Milletvekili Erşat Salihi, Selçuk Üniversitesinde “Bahar Şenlikleri” kapsamında düzenlenen “Türkmeneli'den Anadolu'ya” adlı program katıldı. Programın açılış konuşmasını yapan Selçuk Üniversitesi Rektörü Metin Aksoy, “Irak'taki Türkmen kardeşlerimiz bilsinler ki bu toprakların sizin öz vatanınız, öz yurdunuz olduğunu hiçbir zaman unutmadık, bizden sonra gelecek nesillere de unutturmayacağız. Her zaman sahip çıktığımız öz yurdumuzun evlatları, bugün Selçuk Üniversitesinde eğitim görüyor. Hiçbir zaman onları yabancı uyruklu olarak görmedik. Kendi evlatlarımız gibi gördük” ifadelerinde bulundu. Türk ve Türkmenlerin hiçbir zaman yalnız olmadığını vurgulayan Salihi de “Bütün Türkmeneli bölgesine selam olsun. Türk dünyası daim olsun. Biz kendimizi hiçbir zaman yalnız hissetmedik çünkü arkamızda bizleri soran büyüklerimiz var. Türk dünyası daimdir, daim kalacaktır. Selçuk Üniversitesinde binden fazla Iraklı öğrenci eğitim görüyor. Yapılan propagandalarda iddia edildiği gibi kimse bizi terk etmedi. Zorluklara rağmen teslimiyeti kabul etmeyen bir milletiz. Irak Türkleri maruz kaldıkları politikalar karşısında Türkçesini de kaybetmedi, toprağını da terk etmedi. Varlığımızı devam ettirmek için eğitim çok önemli. Burada eğitim gören öğrencilerimiz, Irak sizi bekliyor! Türkmeneli sizi bekliyor!” şeklinde konuştu.⁴³

■ IKBY GÜNDEMİ

• Siyaset

Kürdistan Demokratik Partisinin (KDP) Mesut Barzani liderliğinde Erbil'de olağan toplantısını düzenlediği bildirildi. Toplantıya KDP Başkanı Neçirvan Barzani'nin yanı sıra KDP Başbakanı Mesrur Barzani ve politbüro üyeleri katıldı. Toplantının ardından basın mensuplarına konuşan KDP Sözcüsü Mahmut Muhammed, ilgili toplantıda partinin 14. olağan kongresini, IKBY parlamento seçimlerini, Irak'ta yeni hükümet kurma çalışmalarını, komşularla ilişkileri ve yaşanan gelişmeleri ele aldıklarını belirtti. Ayrıca Muhammed, Irak'taki siyasi tikanıklığın aşılması için Sadr Hareketi ve Sünni Egemenlik Koalisyonu ile 15 Mayıs'tan itibaren yeniden görüşmelere başlayacaklarını sözlerine ekledi. Bununla birlikte partinin 14. olağan kongresi için belirlenen komisyonların önümüzdeki haftadan itibaren hazırlıklara başlaya-

⁴² https://www.tebaajansi.com/irak/kerkuk-te-deas-operasyonu-2-h294418.html?fbclid=IwAR1q7vKxkM81u9ipfUN015hiAeW2xT324x6cp4Sc2V30EHB_L_Yi6tZqu4U

⁴³ <https://www.selcuk.edu.tr/HaberKulturSporDetay/2022-sude--turkmeneliden-anadoluya--programi-duzenlendi-9737>

caklarını aktaran Muhammed, “En geç Kasım 2022’de kongremizi gerçekleştirmeyi düşünüyoruz” dedi.⁴⁴

9 Mayıs’ta Ulusal Kurtuluş Koalisyonu heyetlerinin Erbil’de bir araya geldiği aktarıldı. Söz konusu görüşmede, Irak Parlamento Başkanı Muhammed el-Halbusi’nin, Egemenlik Koalisyonu Başkanı Hamis Hancer’in, Irak Parlamentosunda Sadr Hareketi Grup Başkanı Hasan el-Azari’nin ve KDP lideri Mesut Barzani’nin yer aldığı belirtildi. Öte yandan görüşmede, KDP Politbüro Sekreteri Fazıl Mirani, KDP Politbüro üyesi Hoşyar Zebari ve KDP’nin Irak cumhurbaşkanı adayı ve IKBK İçişleri Bakanı Reber Ahmet de hazır bulundu. Barzani’nin Erbil’e yakın Pirmam’daki ofisinde gerçekleştirilen görüşmede, Irak’taki siyasi süreçle yeni Irak hükûmetinin kurulmasının ve Sadr Hareketi lideri Mukteda es-Sadr’ın önerilerinin ele alındığı kaydedildi. Ayrıca görüşmenin ardından Ulusal Kurtuluş Koalisyonu tarafından yapılan yazılı açıklamada, koalisyonun ulusal çoğunluk hükûmetine katılmak isteyen tüm siyasi güçlere açık olduğu belirtilerek Irak Parlamentosunun, Irak vatandaşlarının çıkarları doğrultusunda yasama rolünü yerine getirmesi gerektiğine vurgu yapıldı.⁴⁵

• Güvenlik

İran Devrim Muhafızları Ordusunun, Erbil’in Sidekan nahiyesindeki sınır bölgelerine saldırılarda bulunduğu bildirildi. Saldırlara ilişkin açıklamada bulunan Sidekan nahiyesi Müdürü İhsan Çelebi, bombardımanın yerleşim yerlerinden uzak olması nedeniyle can kaybına yol açmadığını belirtti. Öte yandan İran Ordusuna ait silahlı insansız hava araçlarının (SİHA) Kandil Dağı’nın kuzey batısındaki Rost Vadisi’ni bombaladığı bildirilirken söz konusu saldırıda herhangi bir can kaybının olmadığı kaydedildi.⁴⁶

IKBY güçleri tarafından Kerkük’ün petrol kuyularının ele geçirildiği iddiaları üzerine açıklama yapan IKBK, ilgili iddiaları reddetti. Bu bağlamda, Irak Kuzey Petrol Şirketinin 14 Mayıs’ta, IKBK güçlerinin Bay Hasan petrol sahasındaki Hurmal, Avana, Safya ve Kormor petrol kuyularını ele geçirdiğine yönelik iddiada bulunduğu kaydedildi. Konuya ilişkin açıklamada bulunan IKBK, silahlı kuvvetlerin desteğiyle Kerkük’teki petrol kuyularının ele geçirilmesi yönündeki haberleri yalanladı. Erbil tarafından yapılan yazılı açıklamada, “Irak Anayasası’na göre kamu malı hiçbir şirkete değil tüm Irak halkına aittir. Kuzey Petrol Şirketi uzun yıllardır petrol ve gaz yasası olmadan faaliyet gösteriyor ve anayasayı ihlal ediyor. Eğer, Irak Kuzey Petrol Şirketi sorunları çözme derdindeyse petrol ve gaz yasası çerçevesinde hareket etmeli” ifadeleri kullanıldı.⁴⁷

44 <https://www.rudaw.net/sorani/kurdistan/0805202218>

45 <https://www.knnc.net/Details.aspx?jimare=43290>

46 <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/110520221>

47 <https://nrttv.com/detail/10794>

• Ekonomi

IKBY Şirket Kayıt Genel Müdürü Bılind Muhammet, bölgede 3.314 yabancı şirketin bulunduğunu ve Türk şirketlerinin ilk sırada yer aldığını söyledi. Yerel basına açıklamada bulunan Muhammet, IKBY’de 31.027 şirket bulunduğunu ve söz konusu sayıdan 3.314’ünün yabancı şirket olduğunu aktararak şirket kayıt işlemlerinin 24 saatle 48 saat arasında tamamlandığını belirtti. Ayrıca şirket kayıt işlemlerinin oldukça kolaylaştırıldığını kaydeden Muhammet, “Şu anda işlemlerin bir kısmı elektronik olarak yapılıyor, biz işleri daha da kolaylaştırmak için işlemlerin tamamının elektronik olarak yapılmasını planlıyoruz” dedi. IKBY’deki yabancı şirketlerin sıralamasından da söz eden Muhammet, Türk şirketlerinin ardından sırasıyla yer alan şirketlerin İran, Amerika Birleşik Devletleri (ABD), İngiltere ve Ürdün’e ait olduğunu belirtti.⁴⁸

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) merkezli Dana Gas Şirketi 11 Mayıs tarihinde, 2022 yılının ilk çeyreğine ait maliye raporunu yayımladı. Şirketin IKBY’de elde ettiği kârı kapsayan raporda, 2022 yılının ilk çeyreğinde Dana Gas Şirketinin 54 milyon dolar kâr ettiği belirtildi. BAE’de 2005 yılında kurulan ve IKBY ile petrol ve doğal gaz sektöründe çalışmalar yürüten şirketin 2021 yılının ilk çeyreğinde sadece 24 milyon dolar kar ettiği belirtilirken, 2022 yılının ilk çeyreğinde karını yüzde 125 arttığını vurgulandı.⁴⁹

Ramazan Bayramı’ndan önce Erbil ve Duhok vilayetlerinde mart ayına ilişkin memur maaşlarının ödendiği belirtilirken Süleymaniye ve Halepçe vilayetlerinde hâlâ birkaç bakanlığın memur maaşlarının ödenmediği aktarıldı. Bununla birlikte Ramazan Bayramı’ndan sonra IKBY Maliye Bakanlığı tarafından nisan ayının memur maaşlarının dağıtılmaya başlandığı ve Süleymaniye ve Halepçe’de Yüksek Öğretim Bakanlığı, Gençlik ve Medeniyet Bakanlığı, Elektrik Bakanlığı, Belediyeler ve Turizm Bakanlığı ile Peşmerge ve emeklilerin mart ayı maaşlarının yavaşça dağıtılmaya başlandığı bildirildi. Öte yandan Süleymaniye, Germiyan, Raparin ve Halepçe’de bulunan üniversite akademisyenleri ve memurlarının tepkisel olarak üniversite kapılarını kapattıkları aktarıldı.⁵⁰

• Sağlık ve Sosyal Hayat

IKBY’de tespit edilen toplam yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgınında vaka sayısı 437.717’ye yükselirken, virüs nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısının 7.450 olduğu ve virüsü yenerek sağlığına kavuşan kişi sayısının da 429.891’e ulaştığı kaydedildi.⁵¹ Diğer yandan Erbil’de ilk “Hemorajik ateş” vakasının tespit edildiği belirtilirken Erbil Sağlık Müdürlüğü, 17 yaşındaki hastanın karantinaya alındığını duyurdu.⁵²

48 <https://www.xendan.org/detailnews.aspx?jicare=150182&babet=1&relat=1024>

49 https://drawmedia.net/page_detail?smart-id=10257

50 <https://esta.krd/156327/>

51 https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=368327121992300&id=100064450459235

52 <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/100520225>

■ KÖRFEZ GÜNDEMİ

• Suudi Arabistan

İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Saeed Khatibzadeh, Riyad ve Tahran arasında yürütülen müzakerelerde yeni bir gelişme yaşanmadığını açıkladı. Ancak Khatibzadeh, yakın zamanda imzalanan anlaşmaların uygulanmasını umduklarını ifade etti. Khatibzadeh, Yemen konusundaki anlaşmazlıklara rağmen iki ülkenin ilgili kriz hakkında istişare ettiklerine dikkat çekti.⁵³

IMF tarafından açıklanan verilere göre, Suudi Arabistan ekonomisinin yıl sonuna kadar 1 trilyon doları geçmesinin beklendiği belirtildi. Geçtiğimiz ay ise IMF, petrol fiyatlarındaki artış ile Suudi Arabistan ekonomisinin büyüme oranının %2,8 olacağını öngördü. Petrol fiyatlarının artışının ve petrol dışındaki sektörlerdeki büyümenin ekonominin gelişmesine katkı sağladığı belirtildi.⁵⁴

Suudi Arabistan Enerji Bakanı Prens Abdülaziz bin Selman, enerji sektörünün kapasitesinin kısıtlı olduğunu ve azaldığını ifade etti. Petrol fiyatlarındaki artışın ve artan talebin üzerine Abdülaziz bin Selman, dünyanın gerçekleri fark etmesi gerektiğine dikkat çekti. Bakan, dünyadaki enerji kapasitesinin her seviyede düşmeye başladığını ifade etti.⁵⁵

• Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)

9 Mayıs 2022'de Abu Dabi Veliaht Prensi Muhammed bin Zayid ve Yunanistan Başbakanı Kyriakos Mitsotakis bir araya geldi. İki liderin ülkeler arasındaki iş birliğini çeşitli alanlarda artırmak ve stratejik ortaklık üzerine görüştüğü ifade edildi. Özellikle ekonomi, yatırım, gelişim, çevre ve enerji, yenilenebilir enerji ve gıda güvenliği alanlarına odaklanıldığı aktarıldı. Tarafların bölgesel ve uluslararası gelişmeler hakkında fikir alışverişinde bulunduğu ifade edildi.⁵⁶ Görüşmenin ardından iki ülke arasındaki pek çok anlaşma ve mutabakat zaptı imzalandığı açıklandı. Güvenlik iş birliği, organize suçla ve terörle mücadele, gelişmiş sanayi ve teknoloji, ekonomik iş birliği, sağlık, çevre ve iklim, enerji ve yatırım alanlarında mutabakat zaptı imzalandığı belirtildi.⁵⁷

BAE Devlet Başkanı Şeyh Halife bin Zayid Al Nahyan, 13 Mayıs tarihinde vefat etti. Halife bin Zayid'in vefatı üzerine BAE'de 40 gün yas ilan edildiği ve üç gün boyunca devlet kurumlarında işe ara verildiği açıklandı.⁵⁸ Bahreyn, Mısır ve Brezilya, devlet başkanının vefatı üzerine üç

53 <https://www.middleeastmonitor.com/20220510-iran-says-no-progress-in-saudi-talks/>

54 <https://www.middleeastmonitor.com/20220510-saudi-economy-to-exceed-1tn-for-first-time-says-imf/>

55 <https://www.middleeastmonitor.com/20220510-world-energy-capacity-in-all-sectors-is-dwindling-warns-saudi-oil-minister/>

56 <https://www.wam.ae/en/details/1395303045293>

57 <https://www.wam.ae/en/details/1395303045338>

58 <https://www.wam.ae/en/details/1395303046735>

günlük yas ilan etti.⁵⁹ ABD Başkanı Joe Biden, Halife bin Zayid'in ABD'nin ortaklarından ve dostlarından olduğunu ifade ederek taziye dileklerini iletti.⁶⁰ Abu Dabi Veliaht Prensi olan Muhammed bin Zayid ise yedi emirliğin liderlerinden oluşan konsey tarafından yeni BAE devlet başkanı olarak seçildi.⁶¹ Muhammed bin Zayid, pek çok ülke liderinin taziyelerini kabul etti.⁶² Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, BAE'ye taziye ziyaretinde bulundu ve BAE'nin yeni Devlet Başkanı Şeyh Muhammed bin Zayid Al Nahyan ile bir araya geldi.⁶³

• Katar

10 Mayıs tarihinde Katar ve İran arasındaki ilk müşterek siyasi komite toplantısı Tahran'da gerçekleşti. Komite, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin Katar ziyareti sırasında Şubat ayında kurulmuş, o süreçte 14 anlaşma imzalanmıştır. Komite kapsamında Katar ve İran'dan pek çok yetkili bir araya gelerek iki ülke arasındaki ilişkileri ve imzalanan anlaşmaları değerlendirdi.⁶⁴

Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamad Al-Thani, 12 Mayıs'ta İran'ı ziyaret ederek dinî lider Ayetullah Hamaney ve Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ile bir araya geldi. Görüşmelerde iki ülke arasındaki ilişkiler, bölgesel gelişmeler ve İran'ın nükleer anlaşması hakkında konuşulduğu belirtildi. Ayetullah Hamaney, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin düzeyinin düşük olduğunu ve artması gerektiğini ifade etti. Şeyh Temim bin Hamad ise bölgesel meselelerin diyalog yoluyla çözülmesi gerektiğini vurguladı. Katar Emiri, 13 Mayıs tarihinde ise Türkiye'yi ziyaret etti ve Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile bir araya geldi. İki liderin ülkeleri arasındaki stratejik ilişkiyi değerlendirdiği ifade edildi.⁶⁵

• Kuveyt

Kuveyt Emiri Şeyh Nevaf Al-Ahmed Al-Cabir Al-Sabah, Başbakan Şeyh Sabah Al-Halid Hamad Al-Sabah'ın ve hükûmetinin istifasını kabul etti. Yeni bir kabine kurulana kadar Şeyh Sabah hükûmetinin geçici olarak görevlerini yürüteceği ifade edildi.⁶⁶

Kuveyt Dışişleri Bakanı Şeyh Dr. Ahmed Nasır Al-Muhammed Al-Sabah ve beraberindeki heyet, IŞİD ile mücadele küresel koalisyonu bakanlar toplantısına katılmak üzere Fas'a ziyarette bulundu.⁶⁷ Toplantıya katılan başka ülkelerin bakanlarıyla birebir görüşmeler de gerçekleştiren Ahmed Nasır, Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile de bir araya geldi.

59 <https://www.wam.ae/en/details/1395303047026> <https://www.wam.ae/en/details/1395303047080>

60 <https://www.wam.ae/en/details/1395303047039>

61 <https://www.nytimes.com/2022/05/14/world/middleeast/mohammed-bin-zayed-elected-uae-leader.html>

62 <https://www.wam.ae/en/details/1395303047169>

63 <https://www.aljazeera.com/news/2022/5/15/uae-president-mbz-meets-macron-world-leaders-offer-condolences>

64 <https://dohaneews.co/first-qatar-iran-joint-political-committee-meets-in-tehran/>

65 <https://dohaneews.co/qatars-amir-meets-with-top-officials-in-diplomatic-tour/>

66 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3037169&Language=en>

67 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3037382&Language=en>

Görüşmede iki ülke arasındaki güçlü ilişkilere, iş birliğinin geliştirilmesinin ele alındığı, bölgesel ve uluslararası gelişmelerin değerlendirildiği açıklandı.⁶⁸

Kuveyt Emiri Şeyh Nevaf Al-Ahmed Al-Cabir Al-Sabah, İtalya'ya özel bir ziyarette bulundu.⁶⁹ Şeyh Nevaf'ın Kuveyt'in İtalya Büyükelçisi Şeyh Azzam Mübarek Al-Sabah ve elçilik görevlileri tarafından havaalanında karşılandığı duyuruldu.⁷⁰

• Umman

Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, Umman'a resmî ziyarette bulundu. Umman Dışişleri Bakanı Sayyid Badr bin Hamad Al Busaidi ile bir araya gelen Lavrov, görüşmenin ardından ikili ilişkileri ve ekonomik iş birliğini konuştuklarını ifade etti. İki bakan görüşmeden sonra ortak basın toplantısı düzenledi. Lavrov, Rusya'nın Umman ile ticaret hacmini artırmak istediğini dile getirdi. Sayyid Badr Al Busaidi ise bölgesel ve uluslararası meseleleri değerlendirdiklerini ifade etti. Ayrıca Lavrov, Umman'ın Rusya-Ukrayna krizindeki tutumunu dengeli olarak tanımladı.⁷¹

Umman Sultanı Heysem bin Tarık, BAE Devlet Başkanı Şeyh Halife bin Zayid Al Nahyan'ın vefatı üzerine taziye için BAE'yi beraberindeki heyetle ziyaret etti.⁷² Muhammed bin Zayid Al Nahyan'a taziyede bulunan Heysem bin Tarık, kısa ziyaretinin ardından Umman'a geri döndü.⁷³

• Bahreyn

Bahreyn Kralı Hamad bin İsa Al Halife, İngiltere'ye ziyarette bulundu. Kraliçe II. Elizabeth'in Windsor Kraliyet At Gösterisi için Kral Hamad bin İsa'yı davet ettiği belirtildi.⁷⁴ Kraliçe Elizabeth ve Kral Hamad bin İsa'nın görüştüğü ve ikili ilişkileri değerlendirdiği aktarıldı.⁷⁵

Bahreyn Dışişleri Bakanı Dr. Abdullatif bin Raşid Al Zayani, Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias ile bir araya geldi. İki bakanın ülkeleri arasındaki güçlü tarihî ilişkiyi, siyasi, ekonomik ve yatırım alanlarındaki iş birliğini değerlendirdiği ifade edildi. Tarafların bölgesel ve uluslararası gelişmeler üzerine konuştuğu da aktarıldı.⁷⁶ Abdullatif bin Raşid, IŞİD'e karşı küresel koalisyonun bakanlık düzeyindeki toplantısına katılmak üzere Fas'a ziyarette bulun-

68 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3037377&Language=en>

69 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3037463&Language=en>

70 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3037506&Language=en>

71 <https://timesofoman.com/article/116571-russia-seeks-to-enhance-trade-cooperation-with-oman-russian-foreign-minister>

72 <https://timesofoman.com/article/116676-his-majesty-leaves-for-uae-to-offer-condolences>

73 <https://timesofoman.com/article/116680-his-majesty-the-sultan-returns-after-uaes-visit>

74 <https://www.bna.bh/en/HMKingarrivesinUK.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlz0N1%2bDkvlaQH7%2bCDJbqpl8QpmlCs%3d>

75 <https://www.bna.bh/en/HMKingattendslunchbanquethostedbyHMQueenElizabethII.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlz0N1%2bDspLRYBLq35ziNJs29yfP%2bE%3d>

76 <https://www.bna.bh/en/ForeignMinisterholdsofficialtalkswithGreekcounterpart.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlz0N1%2bDk5BpViTmBRx03J%2ftqGkxCw%3d>

du. Toplantının yanı sıra Bahreynli bakan, GKRY Dışışleri Bakanı Ioannis Kasoulides ile bir araya geldi. Tarafların ikili ilişkiler ve iş birliği üzerine konuştuğu aktarıldı.⁷⁷ Abdullatif bin Raşid, Suudi Arabistan Dışışleri Bakanı Faysal bir Farhan ile de Fas'ta bir araya gelerek ikili ilişkileri ve iş birliği üzerine görüşme gerçekleştirdi.⁷⁸

• Yemen

Yemen Başkanlık Yönetimi Konseyi Başkanı Reşad El Alimi ve Birleşmiş Milletler Yemen Özel Temsilcisi Hans Grundberg bir araya gelerek ateşkes hakkında görüştü. İkilinin ateşkesin sürdürülmesinin yolları üzerine konuştuğunu aktarıldı. Grundberg, anlaşmaya taraf olanların tüm şartlara uyması için çağrıda bulundu. El Alimi, Husilerin kuşattığı Taiz kentinde sınır kapılarının açılması ve Hudeyde Limanı'nın petrol gelirlerinden elde edilen maaşları devlet çalışanlarına devretmeyi taahhüt etmesi gerektiğini yineledi.⁷⁹

ABD'nin Yemen Özel Temsilcisi Tim Lenderking, Hudeyde sahilleri açıklarında Kızıldeniz'de bulunan ve çevreyi tehdit eden Safer tankerindeki petrolün başka bir gemiye aktarılma sürecinin haziran ayında başlayacağını açıkladı. Lenderking, Safer petrol tankeri tehdide karşı BM planını destekleme çağrısında bulundu.⁸⁰

Yemen hükûmetinin, Husi makamları tarafından verilen pasaport sahiplerinin Sana Havaalanı'ndan ülke dışına seyahat etmelerin izin vermeyi kabul ettiği iddia edildi. Bu kararın ateşkes altında Sana'dan uçuşların sağlanması için büyük bir engeli ortadan kaldırdığı aktarıldı. Ancak kararın henüz resmî makamlar tarafından açıklanmadığı, ilk uçuşun gelecek hafta gerçekleşebileceği ifade edildi.⁸¹

■ KUZAY AFRIKA GÜNDEMİ

• Mısır

Mısır'da geçen hafta Sina Yarımadası'nda gerçekleşen ve 5 Mısırlı askerin hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan saldırı IŞİD tarafından üstlenilmiştir.⁸² Öte yandan Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah Sisi, ABD'nin Ortadoğu'daki güçleri denetleyen komutan olan Michael "Erik" Kurilla ile Kahire'de bir görüşme gerçekleştirmiştir. General Kurilla, Sisi'ye başsağlığı dileklerini ve IŞİD hakkında görüşlerini ilettiğini ifade etmiştir.⁸³

77 <https://www.bna.bh/en/ForeignMinistermeetswithCypriotcounterpart.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDghAryszV7ke9TkzJu8z38o%3d>

78 <https://www.bna.bh/en/ForeignMinistermeetsSaudicounterpart.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDmhSpJOYQjql1wKrlU5UKEY%3d>

79 <https://yeniyeemen.net/tr/p-224736>

80 <https://yeniyeemen.net/tr/p-224772>

81 <https://www.reuters.com/world/middle-east/yemens-warring-sides-reach-deal-stalled-sanaa-flights-officials-say-2022-05-12/>

82 https://www.washingtonpost.com/world/islamic-state-claims-attack-that-killed-5-troops-in-egypt/2022/05/14/878abb86-d394-11ec-886b-df76183d233f_story.html

83 <https://www.reuters.com/world/middle-east/egypt-us-eye-counter-terrorism-ties-wake-deadly-sinai-attack-2022-05-09/>

Mısır, önümüzdeki dört yıl içinde 40 milyar dolarlık yatırım çekmeyi hedeflediğini ve bu yüzden de devletin ekonominin belirli sektörlerinden tamamen çekilmeyi planladığını, bunun sonucu olarak özel yatırımın teşvik edileceğini açıklamıştır. Mısır Başbakanı Mustafa Madbouly basın konferansında yaptığı açıklamada özel sektöre elektrikli araçlar, data merkezleri, petrol ve gaz ağları, iletişim kuleleri ve rüzgâr enerjisinin işletilmesi için projeler sunacaklarını söylemiştir. Başbakan Madbouly ayrıca ülkede güncel durumda %30'u oluşturan özel yatırımın 3 yıl içerisinde %65'i bulmasını istediğini ifade etmiştir.⁸⁴

• Libya

Libya Petrol ve Gaz Bakanı Muhammed Ahmed Avn, ülkesinin gelecek 5 yıla kadar petrol ve gaz üretimini artırma imkânının olmadığını ifade etmiştir. Libya Bakan Avn, Rusya yayın kuruluşu Sputnik'e verdiği demeçte, "Libya hâlihazırda, önümüzdeki 5 yıla kadar petrol ve gaz üretimini artırmaya kadir değildir. Mevcut imkânlar üretimi artırmaya izin vermiyor" demiştir. Avrupa Birliği'nin ülkesine petrol üretimini artırma yönünde herhangi bir talepte bulunmadığına işaret eden Avn, Libya'daki kapalı petrol sahaları ve limanlarının üretime başlamadıklarını aktarmıştır. Bakan Avn, petrol sahaları ile limanların kapalı kalmasının sebeplerini öğrenmek için daha önce oluşturulan bir komitenin ilgili taraflarla temaslarını sürdürdüğünü ifade etmiştir.⁸⁵

Libya'nın doğusunda yer alan Tobruk'taki Temsilciler Meclisi (TM), Fethi Başağa hükûmetine destek verme amacıyla Sirte'de oturum düzenleneceğini duyurmuştur. TM Sözcüsü Abdullah Buleyhık, TM'nin resmî Facebook hesabı üzerinden konuya dair bir açıklama yapmıştır. Tobruk'taki meclis oturumunun ardından konuşan Buleyhık, "TM, hükûmetin Sirte kentinden çalışmalara başlamasını desteklemek üzere önümüzdeki dönemde bir oturum düzenleyecek" ifadelerini kullanmıştır. Buleyhık, Sirte'deki oturumun ne zaman düzenleneceğine ilişkin ise detaylı bilgi paylaşmamıştır. TM tarafından yeni başbakan olarak belirlenen Başağa, Trablus'taki Başbakan Abdulhamid Dibeybe hükûmetiyle anlaşmazlık hâlinde, kendi yönetimindeki hükûmetin görevini Sirte'den yürüteceğini söylemişti.⁸⁶

Libya Dışişleri Bakanlığı, Uluslararası Af Örgütü'nün, Trablus'taki güvenlik teşkilatını "insan haklarını ihlal etmekle" suçladığı raporla ilgili yazılı açıklama yaptı. Bakanlığın açıklamasında, Uluslararası Af Örgütü'nün raporunun "bariz şekilde siyasallaştırılmış olmasından ve gerekçesiz tırmandırılmasından" üzüntü duyulduğu dile getirilmiştir. Açıklamada Libya'nın, Dışişleri Bakanlığı ile Uluslararası Af Örgütü arasında bir etkileşim ilkesi olarak oluşturmayı önemseydiği iş birliğinin, "yakın zamanda Libya'yı ziyaret eden ve raporun hazırlanmasında çalışan örgütün heyeti tarafından" kötüye kullanılmasını reddettiği vurgulanmıştır.⁸⁷

84 <https://www.reuters.com/world/middle-east/egypts-pm-wants-boost-private-sector-investments-2022-05-15/>

85 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-5-yila-kadar-petrol-ve-gaz-uretimini-artirma-imkanimiz-yok/2583924>

86 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-daki-temsilciler-meclisi-basaga-hukumetine-destek-icin-sirtede-toplanacak/2584280>

87 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libyadan-uluslararasi-af-orgutune-ulke-cikarlarina-karsi-siyasilestirilmis-faaliyette-bulunma-suclamasi/2586487>

ABD, Libya'nın petrol gelirlerinin şeffaf ve adil yönetimi için yeni bir mekanizma kurulması önerisinde bulunmuştur. ABD'nin Trablus Büyükelçiliği Facebook hesabından konuya dair yazılı açıklama yapılmıştır. Açıklamada, Libya petrolünün yeniden üretilmeye başlanmasının ülke halkı ve küresel ekonomi açısından son derece önemli olduğuna dikkat çekilmiştir. Petrol gelirlerinin hesap verilebilir ve adil biçimde dağıtımı için bir mekanizma oluşturulması gerektiği vurgulanan açıklamada, «ABD bu tür bir mekanizmanın kurulması için, Libya'lı tarafların talep ettiği şekilde teknik yardım sağlamaya hazır» ifadeleri kullanılmıştır.⁸⁸

• Tunus

Tunus İçişleri Bakanlığı, eski Başbakan Hammadi el-Cibali'nin eşinin kendisine ait bir atölyede tehlikeli madde bulundurmaktan gözaltına alındığını açıklamıştır. İçişleri Bakanlığının yapılan açıklamada ise «Suse kentinin Akude bölgesindeki atölyelerin birinde bir grup yabancı işçinin şüpheli hareketleri gözlemlendikten sonra, ulusal güvenlik birimleri, kapsamlı bir saha araştırması gerçekleştirdi» denilmiştir. Ayrıca atölyede bulunan maddelerin patlayıcı yapımında kullanılan maddelerle aynı olduğu ileri sürülmüştür.⁸⁹

Mısır Başbakanı Mustafa Madbouly, Tunus'a bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Tunus Cumhurbaşkanlığından yapılan açıklamada Madbouly'un iki günlük bir ziyaret için Tunus'a geldiği ve burada Cumhurbaşkanı Kays Said ile görüştüğü belirtilmiştir.⁹⁰ Said görüşmeyle ilgili yaptığı açıklamada Tunus'un Rönesans Barajı ile ilgili duruşunun Mısır ile aynı olduğunu vurgulamıştır. Mısır Başbakanı Madbouly ise Cumhurbaşkanı Sisi'nin kendisinden, Kays Said'e iletmesi için "Mısır'ın, Tunus'u siyasi ve anayasal tarihi sürecinde tamamen desteklediği" mesajını vermiştir.⁹¹

• Cezayir

Cezayir'in Ankara Büyükelçiliği tarafından yapılan yazılı açıklamada, Cezayir Cumhurbaşkanı Abdülmecid Tebbun'un, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın davetine icabetle 16-17 Mayıs'ta Türkiye'ye resmî ziyaret gerçekleştireceği, Tebbun'un ikili iş birliğini daha fazla güçlendirme yolları ve araçları ile ortak ilgi alanına giren uluslararası meseleler hakkında mevkidaşı Erdoğan ile kapsamlı görüşmeler gerçekleştireceği kaydedilmiştir.⁹²

Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov, resmî ziyaret kapsamında geldiği Cezayir'de Cumhurbaşkanı Abdülmecid Tebbun ile görüşmüştür. Lavrov, görüşmenin ardından yaptığı açıklamada, Cezayirli yetkililerle askerî ve teknik alanlar başta olmak üzere birçok alanda iş birliğinin

88 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abdden-libyadaki-petrol-gelirleri-icin-yeni-mekanizma-onerisi/2588300>

89 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/tunus-icisleri-bakanligi-eski-basbakan-cibalinin-esinin-gozaltina-alindigini-duyurdu/2586609>

90 <https://www.middleeastmonitor.com/20220513-egypts-pm-in-tunisia-to-discuss-bilateral-relations/>

91 <https://www.middleeastmonitor.com/20220514-egypt-presidency-egypt-fully-supports-tunisia-leadership/>

92 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/cezayir-cumhurbaskani-tebbun-16-17-mayista-turkiyeye-resmi-ziyarette-bulunacak/2587467>

geliştirilmesi ve iki ülke arasındaki stratejik ortaklık meselelerini ele aldıklarını belirtmiştir. Cezayir Cumhurbaşkanı Tebbun'a, Rus mevkidaşı Vladimir Putin'den Rusya'yı ziyaret için davet ilettiğini belirten Lavrov, Cezayir'in, Rusya'nın Ukrayna'da devam eden askerî operasyonlarıyla ilgili "dengeli" tutumunu takdir ettiğini kaydetmiştir. Rus Bakan ayrıca "Rusya-Ukrayna krizini takip etmek üzere komite kuran ve bu meselede dengeli ve objektif bir rol üstlenen" Arap Birliğinin tutumundan da övgüyle söz etmiştir.⁹³

• Fas

İspanya İçişleri Bakanı Fernando Grande-Marlaska, İspanya'nın Kuzey Afrika'da Fas'a komşu toprakları Ceuta, Melilla ve Fas arasındaki sınırların gelecek hafta iki yıllık bir aranın ardından tekrar açılacağını duyurmuştur. Grande-Marlaska kapıların 17 Mayıs'da açılacağını ve Schengen pasaportu olanlar ve ailelerinin geçişine izin verileceğini duyurmuştur. Sınırlar Covid-19 sınırlamaları nedeniyle iki yıl kapalı durumdaydı.⁹⁴

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, 76 devlet ve uluslararası kurumun katılımıyla terör örgütü IŞİD'e karşı uluslararası koalisyonun bakanları toplantısı kapsamında bulunduğu Fas'ın Marakeş kentinde, Fas Dışişleri Bakanı Nasır Burita ile ortak basın toplantısı düzenlemiştir. Çavuşoğlu, "Türkiye, kardeş ülke Fas'ın egemenliğini ve toprak bütünlüğünü destekliyor" şeklinde konuşmuştur. Çavuşoğlu ayrıca Burita ile ikili ve bölgesel meselelere ilişkin Ukrayna savaşı, savaş sonrası nelerin beklendiği, her iki ülkeyi de ilgilendiren Libya'daki durum ile bölgedeki diğer gelişmeleri ele aldıklarına işaret ederek "Bu konularda Fas ve Türkiye'nin görüşleri uyuyor" ifadelerine yer vermiştir.^{95 96}

93 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/lavrov-cezayir-ve-diger-arap-ulkelerinin-ukrayna-meselesindeki-tutumunu-dengeli-olarak-nitelendirdi/2584215>

94 <https://english.alarabiya.net/News/world/2022/05/12/Spain-Morocco-to-open-land-borders-next-week-after-two-years>

95 <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/turkey-supports-sovereignty-of-morocco-cavusoglu>

96 <https://www.trthaber.com/haber/gundem/cavusoglu-kardes-fasin-toprak-butunlugunu-destekledigimizi-vurgulamak-isterim-679562.html>

HAFTALIK RUSYA BASIN ANALİZİ

(9-15 MAYIS 2022)

• Sergey Lavrov Hem Petrolü Hem de Gazı Kazandı

Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un Cezayir ve Umman ziyareti Rusya basınında geniş yer buldu. "Komersant" gazetesinin 11 Mayıs sayısında yayımlanan "[Sergey Lavrov Hem Petrolü Hem de Gazı Kazandı](#)" başlıklı uzman görüşlerine dayanan yazıya göre, Ukrayna'daki savaş ve Batı'dan gelen yaptırım baskıları karşısında, Rusya'ya karşı yükümlülüklerini, özellikle gaz ve petrol alanındaki anlaşmaları ihlal etmeyeceklerinden emin olmak için Moskova'nın bölgedeki ortaklarıyla bağlarını sürdürmesi son derece önemlidir. Makalenin yazarı Ortadoğu uzmanı Marianna Belenkaya, söz konusu ziyareti şu şekilde yorumladı: "Moskova'nın odak noktasının Ortadoğu olduğunu göstermesi gerekiyordu. Öyle ki Sergey Lavrov'un gezisi arifesinde ve sırasında Rusya'nın bölgede ve özellikle de Ukrayna kriziyle bağlantılı olarak Suriye'deki etkisinin olası zayıflaması konusunda makaleler Ortadoğu medyasında geniş şekilde yer buldu." Ayrıca, uzman Avrupalı ve ABD'li politikacıların, Avrupa'ya alternatif petrol ve gaz tedarik kaynakları bulma umuduyla bölgeye yaptıkları ziyaretlere de değindi: "Bu anlamda OPEC üyeleri ve büyük gaz ihracatçıları Katar ve Cezayir özel ilgi gösterdi." Yazıda görüşlerine başvurulmuş Ekonomi Yüksek Okulu Afrika Çalışmaları Merkezi direktörü Andrey Maslov, Avrupa ülkelerinin Cezayirle ilgili planlarını şu şekilde ifade etti: "AB ile karşılaştırıldığında Cezayir'de gaz on kat daha ucuzdur. Bu anlamda Avrupa ülkeleri, tüketimi azaltmak ve Avrupa'nın daha fazla gaz satın almasına izin vermek için Cezayir yasalarının revize edilmesi niyetinde bulunuyor". Ayrıca uzman, Cezayir yönetiminin kendi halkının çıkarları doğrultusunda egemen kararlar alma yeteneğini defalarca kanıtladığını ve "her türlü dış baskıyı savuşturduğunu ifade etti. Maslov, Cezayir'in henüz Avrupa'ya yeni hacimler sunmadığı ve daha da önemlisi bu istekte bulunmadığı görüşünü savundu.

Tartışmanın diğer katılımcısı olan Rusya'nın önde gelen düşünce kuruluşlarından Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyi uzmanı Kirill Semyonov ise Lavrov'un Umman ziyaretini hem de Maskat'ın özel bölgesel rolü açısından da büyük önem arz ettiğini ifade etti: "Umman her zaman her konuda bir duruş sergilemeye ve kendi görüşüne sahip olmaya çalıştı. Ayrıca, Maskat, Yemen ve İran'ın nükleer programı dâhil birçok bölgesel konuda da deneyimli bir arabulucudur. Rusya belirli birimlerin konuşlandırılmasını İran yanlısı oluşumlar lehine değiştiriyor ve bu eylem Moskova'nın bu konuda attığı ilk adım değil. Nitekim bu durum taktik değerlendirmelerden kaynaklanır". Analiste göre, Rusya'nın Suriye'de çok fazla kara birimi olmadığı için eğittiği oluşumlar her yerde faaliyet gösteremez: "Rusya, başta Lazkiye ve Tartus'taki askerî üsleri olmak üzere, Türkiye ile yapılan anlaşmalarla sağlandığı kilit alanlarda varlığını sürdürmeye odaklanmıştır. Nitekim Rusya'nın varlığı diğer yerlerde geçici olabilir."

• Arap Denizi Yakınlarında: Komşular Yemen'i Nasıl Bölmeyi Planlıyor?

Suudi Arabistan'ın, Yemen'de birkaç eyaleti ilhak etmeyi planladığı Rusya basınına yansıtılarak değerlendirildi. "News.RU" haber sitesinde yayımlanan "[Arap Denizi Yakınlarında: Komşular Yemen'i Nasıl Bölmeyi Planlıyor?](#)" başlıklı yazıda söz konusu haber "Riyad, komşu bir devletin doğu eyaletlerini ilhak etmek istiyor mu?" ifadeleriyle değerlendirildi. Yemen'de faaliyet yürüten Crater Sky basınına göre, Suudi Arabistanlı bir yetkili, Yemen'in Hadramut, Şabva, El Mahra ve Abyan vilayetlerinden yetkililerle bir araya gelerek, Riyad yönetiminin bölgeler üzerinde bir karar aldığını duyurmak için toplantı yaptı. Makalenin yazarı Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyi uzmanı Kirill Semyonov, bilginin güvenilir olmadığını ifade etmesinin yanı sıra gerçek olabileceğini de göz ardı etmedi: "Modern zamanlarda bile, dünya çapında yerleşik jeopolitik yapılar yıkılırken, Riyad'ın şüpheli menfaatler uğruna geniş topraklarda sallanması pek olası değil. Ancak, bir Arap masalını andıran sahte haberin çok gerçek nedeni de olabilir." Yazıya göre, Suudi Arabistan'da yaşayan aktivistlerden biri Yemen vilayetlerinin Suudi Arabistan Krallığı'na katılımı konusunda referandum çağrısında bulunsa da bu eylemler hiçbir şekilde Suudi resmî yapılarıyla koordineli değildir. Öte yandan yerel kaynaklardan biri, gerçekte "Suudi Arabistan'dan her şeyin beklenebileceğini" ancak yine de "Kırım senaryosunun" Yemen'de uygulanmasının zor olduğunu vurguluyor. Öyle ki söz konusu vilayetlerde yaşayan insanların yerli Yemenliler olduğundan Suudi Arabistan'a katılmak için oy kullanmayacakları muhtemeldir. Diğer bir ihtimale göre bu tür söylentiler Suudi Arabistan'ın, Husileri müzakere masasına oturmaya zorlamak için yayılabilir. Uzman, söz konusu durumla ilgili Arap ülkelerinin konumunu şu şekilde özetledi: "BAE, El Kaide'nin Hadramut'ta ortadan kaldırılmasında önemli rol oynamıştır ve büyük olasılıkla, emirlikler söz konusu vilayetlerin Sudi Arabistan'a katılımı bir yana, Riyad'ın bölgedeki konumunun güçlendirilmesine izin vermeyecektir. Umman'a gelince, Yemen bölgelerinde tarihsel köklere sahiptir ve bu nedenle, Riyad'ın Yemen'in doğu eyaletlerini ilhak etme girişimleri "meydan okuma olarak" değerlendirilecek. Bu durumda ise Suudi Arabistan'ın misillemeyle karşı karşıya kalacağı muhtemeldir."

• Ürdün Kralı, İsrail'i ABD'ye Şikâyet Etti

ABD Başkanı Biden ile Ürdün Kralı Abdullah arasında 13 Mayıs'ta yapılması planlanan görüşmenin ana gündem maddelerinden birinin Filistin çevresindeki gerginliğin olacağı Rusya basınına yansıtılarak değerlendirdi. "Nezavismaya" gazetesinin 12 Mayıs sayısında yayımlanan "[Ürdün Kralı, İsrail'i ABD'ye Şikâyet Etti](#)" başlıklı uzman görüşünü içeren yazıda söz konusu haber "Ortadoğu, Biden'ı uzun süredir devam eden krizlere odaklanmaya zorluyor" ifadeleriyle değerlendirdi. Yazıda görüşlerine başvuru olan Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyi uzmanı Kirill Semyonov'a göre, Ürdün-ABD ilişkileri kendi kendine, paralel bir biçimde geliyor ve Filistin'deki olaylarla hiçbir şekilde doğrudan ilişkili değil: "Nitekim bu konu, iki müttefikin temaslarını niteliksel olarak etkilemez."

Ayrıca uzman, Biden yönetiminin Suriye dosyasını büyük olasılıkla Ürdünlü konuklarla görüşeceğini ifade etti: “Nitekim Birleşik Arap Emirlikleri’nin Suriye hükûmetiyle kurduğu yoğun diplomatik temaslar, Washington’un düzenli olarak eleştirilerine neden oluyor. Bu anlamda ABD’nin Şam ile ilişkilerini derinleştirmemesi ve Esad rejimine baskı yapmaya devam etmesi konusunda Amman’a baskı göstereceği muhtemeldir. Aynı zamanda, Suriye’nin güney ille-
rinde İran yanlısı grupların varlığı da ilgi odağı olabilir.”

• Ortadoğu Barış Görüşmelerinin Esaretinde

Tarihçi ve doğu bilimci Stanislav Tarasov’un REGNUM haber ajansında “[Ortadoğu Barış Görüşmelerinin Esaretinde](#)” başlıklı değerlendirme yazısı yayımlandı. Yazıda Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin’in Ortadoğu Özel Temsilcisi ve Dışişleri Bakan Yardımcısı Mihail Bogdanov’a dayanılarak Suriye konulu Astana formatında bir sonraki uluslararası toplantının mayıs ayı sonlarında Kazakistan’ın başkentinde yapılmasının planlandığı dikkate çekilmiştir. Yazıya göre Ortadoğu’da ortaya çıkan birçok olaylara Ukrayna krizi de eklendiğinde Suriye konulu Astana görüşmeleri hemen hemen bir kenara itildi, ABD tarafından teşvik edilen Cenevre süreciyle ilgili hiçbir şey duyulmadı. Uzmanla göre, durum, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın “Türkiye, Rusya ve İran’ın Suriye’deki yerleşime ilişkin Astana anlaşmalarının pratikte uygulanmadığını” söylediği noktaya geldi. Tüm bunların yanı sıra bölgedeki olayların seyrine dikkat çeken Tarasov, konuyla ilgili iyimser görüşlerini de ifade etti: “Bölgedeki durum Astana sürecinin kaynağının henüz tükenmediğini gösteriyor ve çeşitli nedenlerle yeni jeopolitik koşullarda katılımcı ülkeler tarafından talep görmektedir. Şimdi bu formatın görevleri sırasına ortak çıkarların genişletilmesi, Suriye savaşının ötesine geçen bir konuyu ele almak için Astana deneyimini değerlendirme olanakları da eklenebilir. Bu arada bazı zorluklara rağmen, Moskova-Ankara ikilisi canlılığını gerek Suriye gerekse diğer konularda göstermeye devam ediyor. İran için ise Astana platformu, bölgedeki rolünün tanınmasının bir unsuru ve uluslararası politikaya açılan bir penceredir. Şam’a gelince, söz konusu format Astana üzerinden uluslararası meşruiyet kazanan muhalefetle uzlaşmacı siyasi çözümlere ulaşmak için bir fırsattır”. Ayrıca, uzmanla göre Astana süreci, Ortadoğu’da gelişmeye başlayan sözde barışı koruma eğilimine zaten uyuyor ve üstelik söz konusu süreç Ukrayna krizinin neden olduğu uluslararası durumdaki kaymaların zemininde gerçekleşiyor: “Ankara ve Riyad, ikili ilişkilerin restorasyonunun yanı sıra bölgesel ve küresel olayları tartışarak temas kurdu, BAE ile Suudi Arabistan arasındaki ‘abluka’ sona erdi”. Analist, Astana sürecinin sürdürülmesine olanak sağlayan gelişmelere de değindi: “Biden yönetiminin İran’la nükleer anlaşma imzalama konusundaki ısrarı ve Washington’un vermeye istekli olduğu tavizler, İran’ın Basra Körfezi ülkeleriyle ilişkilerinde normalleşme belirtileri, Türkiye’nin İsrail ve Mısır ile yakınlaşması ve son olarak Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Ukrayna’daki krizi çözmeye yönelik diplomatik çabaları. Bu koşullar altında, gündemde birtakım değişikliklerin olması ve somut pratik çözümlere geçilmesi durumunda Astana müzakere süreci devam edebilir.” Tarasov, BM’nin bu çalışmada aktif olarak yer almasının gerekliliğini şu şekilde açıkladı: “Ortadoğu’daki büyük oyun devam ediyor ve yakında bitmeyecek. Öyle ki dünyanın bu bölgesinde müzakereler her zaman yavaş ilerliyor.”